

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Krājaizdevu sabiedrību darbību raksturojošo rādītāju aprēķināšanas un pārskatu sagatavošanas noteikumi" anotācija

Nosaukums	Krājaizdevu sabiedrību darbību raksturojošo rādītāju aprēķināšanas un pārskatu sagatavošanas noteikumi
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Krājaizdevu sabiedrību likuma 2. panta septītā daļa un 20. panta otrā un trīspadsmītā daļa un Latvijas Bankas likuma 63. panta otrā daļa un 68. panta trešā daļa
Mērķis un būtība	<p>Saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punktu Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai izdotie ārējie normatīvie akti, vadlīnijas un ieteikumi piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, vadlīnijas vai ieteikumi, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim.</p> <p>Nemot vērā minēto, Latvijas Banka ir izstrādājusi noteikumu projektu "Krājaizdevu sabiedrību darbību raksturojošo rādītāju aprēķināšanas un pārskatu sagatavošanas noteikumi" (turpmāk – noteikumu projekts), kas aizstās Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 3. novembra normatīvos noteikumus Nr. 211 "Krājaizdevu sabiedrību darbību raksturojošo rādītāju aprēķināšanas normatīvie noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr. 211).</p> <p>Noteikumu projekts nodrošina vienotu kārtību, kādā Latvijas Republikā reģistrēta krājaizdevu sabiedrība (turpmāk – krājaizdevu sabiedrība) aprēķina Krājaizdevu sabiedrību likumā noteiktos krājaizdevu sabiedrības darbību regulējošo prasību rādītājus un noteikumu projektā noteiktās likviditāti raksturojošās likviditātes neto pozīcijas un likviditātes kopējās pozīcijas, kā arī prasības likviditātes nodrošināšanai. Turklāt tas nosaka vienotas prasības un kārtību, saskaņā ar kuru krājaizdevu sabiedrības sagatavo un iesniedz Latvijas Bankai pārskatus par regulējošo prasību izpildi, lai Latvijas Banka varētu veikt tai noteiktās uzraudzības funkcijas saskaņā ar Krājaizdevu sabiedrību likumu, kā arī saņemt statistiskos datus atbilstoši Latvijas Bankas likumam.</p> <p>Pārskati par krājaizdevu sabiedrības darbību regulējošo prasību rādītājiem un likviditāti raksturojošais pārskats satur statistiskos datus un krājaizdevu sabiedrību uzraudzībai nepieciešamo informāciju, kura nav statistiskie dati. Atbilstoši Latvijas Bankas likuma 68. panta trešajā daļā noteiktajam pilnvarojumam noteikumu projektā noteikts pārskatos iekļauto datu glabāšanas ilgums, proti, ka minētie dati tiek glabāti pastāvīgi, izņemot "Lielo riska darījumu pārskatā" un "Ar krājaizdevu sabiedrību saistītām personām izsniegto kredītu pārskatā" iekļautos datus, kas satur krājaizdevu sabiedrību biedru personas datus.</p> <p>Noteikumu projekts nosaka:</p> <ol style="list-style-type: none">1) krājaizdevu sabiedrības darbību regulējošo prasību rādītāju aprēķināšanas kārtību;

	<p>2) prasības attiecībā uz krājaizdevu sabiedrības likviditāti – "Aktīvu un pasīvu termiņstruktūras pārskata" sagatavošanas prasības un prasības likviditātes nodrošināšanai;</p> <p>3) prasības un kārtību, saskaņā ar kuru krājaizdevu sabiedrība sagatavo un iesniedz Latvijas Bankai pārskatus par krājaizdevu sabiedrības darbību regulējošo prasību izpildi, un šo pārskatu iesniegšanas termiņus;</p> <p>4) prasības un kārtību, saskaņā ar kuru krājaizdevu sabiedrība iesniedz Latvijas Bankai uzraudzībai nepieciešamo informāciju krājaizdevu sabiedrības darbību regulējošo prasību neievērošanas gadījumā;</p> <p>5) pārskatos iekļauto datu glabāšanas ilgumu.</p> <p>Noteikumu projektā, salīdzinot ar noteikumiem Nr. 211, paredzētas šādas izmaiņas:</p> <p>1) vienkāršots aprēķins noteikumu projekta 1. pielikuma "Kapitāla pietiekamības rādītāja aprēķins" vajadzībām;</p> <p>2) precizētas prasības noteikumu projekta 2. pielikuma "Aktīvu un pasīvu termiņstruktūras pārskats" sagatavošanai, nosakot, ka krājaizdevu sabiedrība novērtē aktīvus, saistības un ārpusbilances posteņos iekļautos darījumus atbilstoši normatīvajā aktā, kas nosaka prasības krājaizdevu sabiedrību gada pārskata sagatavošanai, noteiktajām prasībām;</p> <p>3) noteikumu projekta 4. pielikums "Ar krājaizdevu sabiedrību saistītām personām izsniegto kredītu pārskats" papildināts ar aili "Kategorija", kas sniedz informāciju uzraudzības vajadzībām par personas saistību ar krājaizdevu sabiedrību, piemēram, valdes loceklis vai valdes locekļa laulātais, vecāks vai bērns. Minētajā pārskatā dzēsta aile "Uzkrājumi kredītiem; t.sk. kredītiem, kas nodrošināti ar saistīto personu pajām vai noguldījumiem", kā arī attiecīgi precizēta ailē "Ierobežojumam pakļautie kredīti (samazināti par uzkrājumiem), veselos <i>euro</i>" norādītā aprēķina formula;</p> <p>4) pārskatus par 2025. gada 1. ceturksni un turpmākos pārskatus paredzēts iesniegt Latvijas Bankai, izmantojot nebanku statistikas sistēmu, kā arī citā formātā (<i>Excel</i> sagatavēs).</p> <p>Pārējās noteikumu projekta normas, kuras atšķiras no noteikumos Nr. 211 ietvertajām normām, paredz redakcionāla vai tehniska rakstura precizējumus.</p> <p>Noteikumu projekts ir saistīts ar Latvijas Bankas 2023. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 263 "Pārskata par segtajiem noguldījumiem sagatavošanas un maksājumu noguldījumu garantiju fondā aprēķināšanas noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr. 263), jo noteikumos Nr. 263 norādītas atsauces uz pārskatu, kurus sagatavo saskaņā ar normatīvo aktu par krājaizdevu sabiedrības darbību regulējošo prasību rādītāju aprēķināšanu, pozīcijām (pozīciju kodiem vai nosaukumiem) un ailēm. Ņemot vērā, ka dažos noteikumu projekta pielikumos ietvertajos pārskatos ir izmantota jauna pozīciju vai aiļu numerācija vai jauni pozīciju nosaukumi, noteikumos Nr. 263 tiks veikti nepieciešamie tehniskie grozījumi.</p>
Leģitīmais mērķis	Noteikumu projekta leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzība.

	<p>Šo pamattiesību aizsardzību Latvijas Banka īsteno, nodrošinot finanšu tirgus uzraudzību, kurai ir vitāla nozīme finanšu sistēmas un ekonomiskajā attīstībā, iespējami pilnīgākajā veidā, lai veicinātu sabiedrības uzticēšanos finanšu tirgum un tā dalībniekiem un Latvijas Bankai kā konkrēto finanšu tirgus dalībnieku uzraugam, kas nodrošina to tiesisku un sabiedrības interesēm atbilstošu darbību.</p> <p>Indivīdam kā finanšu tirgus sistēmas daļai ir būtiski apzināties un saņemt to aizsardzības līmeni, kuru tam nodrošina finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzraugs (Latvijas Banka), un attiecīgi Latvijas Banka finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzrauga lomā ir atbildīga par tādu pasākumu veikšanu, kas aizsargā indivīda pamattiesības. Respektīvi, indivīds ir tiesīgs paļauties uz finanšu sistēmas taisnīgu uzraudzību, pretējā gadījumā indivīdam zūd uzticība finanšu sistēmai un motivācija būt šīs sistēmas dalībniekam.</p> <p>Nosakot finanšu tirgus dalībniekiem prasības un veicot to ievērošanas pārbaudes, Latvijas Banka nodrošina tai Latvijas Bankas likumā noteikto pienākumu – veicināt ieguldītāju un noguldītāju interešu aizsardzību un finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti – izpildi.</p> <p>Noteikumu projekts ir nepieciešams, lai nodrošinātu krājaizdevu sabiedrību vienotu izpratni un pieeju krājaizdevu sabiedrību darbību regulējošo prasību rādītāju aprēķināšanai, likviditātes nodrošināšanai, Latvijas Bankai iesniedzamo pārskatu un citas uzraudzībai nepieciešamās informācijas sagatavošanai un regulējošo prasību piemērošanai un lai Latvijas Banka varētu nodrošināt atbilstošu uzraudzības funkciju veikšanu un sekot līdzi krājaizdevu sabiedrību darbību regulējošo prasību ievērošanai.</p>
Samērīgums	<p>Ar noteikumu projektā iekļauto regulējumu tiek nodrošināta vienota finanšu tirgus dalībnieku izpratne un pieeja regulējošo prasību interpretācijai un piemērošanai.</p> <p>Ja krājaizdevu sabiedrība neveic tās darbību regulējošo prasību izpildes aprēķinu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tas var ietekmēt aprēķina pareizību un līdz ar to sniegt nepatiesu informāciju par krājaizdevu sabiedrības darbību regulējošo prasību ievērošanu. Lai nodrošinātu ieguldītāju un noguldītāju interešu aizsardzību, ir būtiski pēc iespējas mazināt un novērst minēto risku.</p> <p>Līdz ar to atbilstošākais veids, kā noteikt krājaizdevu sabiedrībām vienotas prasības, ir izdot tām saistošus noteikumus. Citas alternatīvas jautājuma noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nesasniegtu izvirzīto mērķi, jo nenodrošinātu vienveidīgu piemērošanu.</p> <p>Izraugoties piemērotāko līdzekli leģitīmā mērķa sasniegšanai, Latvijas Banka izvērtēja, ka nebūtu atbilstoši izdot, piemēram, zemāka ranga normatīvos aktus, kuri nebūtu tirgus dalībniekam juridiski saistoši. Turklāt noteikumu projekta izstrādi pilnvarojošās normas skaidri norāda uz noteikumu izstrādi. Vienlaikus ar noteikumu projektu tiek noteiktas prasības, kuras Latvijas Banka uzraudzības ietvaros var kontrolēt un</p>

	<p>nepieciešamības gadījumā par konkrētu prasību pārkāpumu piemērot finanšu tirgus dalībniekam korektīvos pasākumus vai sankcijas.</p> <p>Respektīvi, normatīvais akts kopumā un tajā ietvertās tiesību normas atbilst samērīguma principam, jo, pirmkārt, ar noteikumu projekta ieviešanu tiek sasniegts leģitīmais mērķis (citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzība) un, otrkārt, nav iespējams pēc būtības īstenot citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzību ar citiem līdzekļiem, kā arī nepastāv tādi alternatīvi līdzekļi, kas sasniegtu leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē. Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, sabiedrības ieguvums būs lielāks par papildu slogu un resursu ieguldījumu (ņemot vērā jau esošās prasības), kas konkrētajam finanšu tirgus dalībniekam varētu rasties ar uzliktajiem pienākumiem, un tos atsver sagaidāmie ilgtermiņa ieguvumi stabilāka finanšu sektora veidā.</p>
Spēkā stāšanās	2025. gada 1. janvāris.
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Normatīvā akta izdošana neietekmēs Latvijas Bankas budžeta ieņēmumus un izdevumus.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	Noteikumu projektā iekļautais regulējums nerada papildu administratīvo slogu tirgus dalībniekiem, salīdzinot ar pašreiz spēkā esošo regulējumu, kas noteikts noteikumos Nr. 211.
Saistītie dokumenti	<p>Ar noteikumu projektu saistītie dokumenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Krājaizdevu sabiedrību likums; 2) Latvijas Bankas likums; 3) noteikumi Nr. 211; 4) Latvijas Bankas noteikumi, kas nosaka krājaizdevu sabiedrību gada pārskata sagatavošanu (attiecīgie noteikumi noteikumu projekta sagatavošanas brīdī ir projekta stadijā); 5) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 1. septembra normatīvie noteikumi Nr. 145 "Krājaizdevu sabiedrību gada pārskata sagatavošanas normatīvie noteikumi"; 6) Latvijas Bankas 2024. gada 19. augusta noteikumi Nr. 310 "Krājaizdevu sabiedrību aktīvu un ārpusbilances saistību novērtēšanas noteikumi"; 7) noteikumi Nr. 263; 8) Latvijas Bankas 2022. gada 24. oktobra noteikumi Nr. 226 "Noteikumi par elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku".
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projektu nav nepieciešams saskaņot ar Eiropas Centrālo banku.

Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	<p>Noteikumu projekts tiks publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un par to būs iespējama sabiedrības līdzdalība.</p> <p>Vienlaikus par noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību individuāli tiks informēta Krājaizdevu Apvienība un Latvijas Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību savienība, kā arī ārpus tām esošie finanšu tirgus dalībnieki, kuriem būs saistoša noteikumu projektā ietverta prasību izpilde.</p>
Saskaņošanas rezultāti	<p>Saskaņošanas procesā un sabiedrības līdzdalības gaitā saņemto priekšlikumu un iebildumu apkopojums par noteikumu projektu tiks aktualizēts pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma.</p>